

Misstänkt konkurrensbegränsande samarbete i en offentlig upphandling rörande transport och förbränning av hushållsavfall

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket kommer inte att utreda saken ytterligare.

Ärendet

Konkurrensverket fick kännedom om ett antal omständigheter som gav upphov till misstanken att Umeå Energi AB (Umeå Energi) och Sundsvall Energi AB (Sundsvall Energi) överträtt förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete i 2 kap. 1 § konkurrenslagen (2008:579), KL. Misstanken bestod i att företagen hade samordnat sina anbud i en upphandling genomförd av Örnsköldsviks kommun under hösten 2013, avseende transport och förbränning av hushållsavfall. Dessutom misstänkte Konkurrensverket att Umeå Energi och Sundsvall Energi sedermera samordnat sig om att inte ta emot avfallet för förbränning från det företag som vann upphandlingen.

Med anledning av dessa misstankar genomförde Konkurrensverket en platsundersökning hos de båda företagen i september 2014. Därefter har Konkurrensverket genomfört ytterligare utredningsåtgärder, bland annat hållit ett flertal förhör med relevanta personer på företagen.

Företagen

Umeå Energi är ett helägt dotterbolag till Umeå Kommunföretag AB, som i sin tur ägs i sin helhet av Umeå kommun.

Sundsvall Energi är ett helägt dotterbolag till Stadsbacken AB, som i sin tur ägs i sin helhet av Sundsvall kommun.

Både Umeå Energi och Sundsvall Energi bedriver produktion av fjärrvärme i sina förbränningsanläggningar och använder då bl.a. hushållsavfall som bränsle.

Förbud mot konkurrensbegränsande samarbete

Konkurrensbegränsande samarbete mellan företag är enligt 2 kap. 1 § KL förbjudna. Förbudet gäller bl.a. avtal eller samordnade beteenden mellan konkurrenter om priser och marknadsdelning.

Kommunernas ansvar för hushållsavfall

Varje kommun ansvarar för att hushållsavfall inom kommunen transporteras till en behandlingsanläggning och återvinns eller bortskaffas. I Sverige tas hushållsavfall som inte återvinns i regel om hand i avfallsförbränningsanläggningar.

Genom förbränning av avfallet produceras fjärrvärme och el.

Vissa kommuner, däribland Umeå och Sundsvall, hanterar förbränning i egna anläggningar genom kommunala bolag. Kommuner som inte har någon egen förbränningsanläggning upphandlar istället förbränning av det hushållsavfall som skall tas omhand.

Den aktuella upphandlingen

Under hösten 2013 genomförde Örnsköldsviks kommun en upphandling avseende såväl transport som förbränning av hushållsavfall. Umeå Energi hade sedan tidigare ett avtal med Örnsköldsviks kommun avseende denna tjänst, men hade valt att inte utnyttja en option att förlänga avtalet då man ansåg att det avtalade priset var för lågt.

Upphandlingen genomfördes i form av ett öppet förfarande. Efter utvärdering av anbuderna skulle de två anbudsgivare som erbjudit lägst totalpris¹ bjudas in till en avslutande elektronisk auktion.

Umeå Energi och Sundsvall Energi gav in identiska totalpriser. Ett annat företag, Sebnor AB (Sebnor), erbjöd emellertid ett lägre totalpris. Eftersom det inte gick att särskilja Umeå Energis och Sundsvall Energis anbud bjöd kommunen in de tre anbudsgivarna med lägst anbud till den elektroniska auktionen, som hölls den 19 november 2013. Det enda företag som lade ett anbud i den elektroniska auktionen var Sebnor, som därmed vann upphandlingen.

Eftersom Sebnor inte driver någon egen förbränningsanläggning var man i behov av att transportera avfallet till någon annan anläggning där det kunde förbrännas. Sebnor lyckades emellertid inte träffa avtal med vare sig Sundsvall Energi eller Umeå Energi om att få tillgång till deras förbränningsanläggningar.

¹ Totalpriset bestod av två komponenter, förbränning kr/ton respektive transport kr/ton.

Konkurrensverkets utredning

Umeå Energis och Sundsvall Energis anbudspriser i den aktuella upphandlingen framstod som höga i förhållande dels till Umeå Energis pris i det föregående avtalet med Örnsköldsviks kommun, dels till Sundsvall Energis anbudspriser i andra upphandlingar avseende samma tjänster. Detta förhållande, tillsammans med företagens identiska anbudspriser, gav upphov till en misstanke att företagen samordnat sina anbudspriser i upphandlingen.

Vidare framkom uppgifter i utredningen som gav upphov till en initial misstanke om att Sundsvall Energis och Umeå Energis agerande gentemot Sebnor kunde vara resultatet av samordning mellan företagen.

Vid platsundersökningen fann Konkurrensverket vissa interna dokument hos respektive företag som gav anledning att utreda ärendet vidare. Med anledning härav har Konkurrensverket hållit ett antal förhör med relevanta personer från båda företagen. Konkurrensverket har även begärt in och analyserat anbudsdata från företagen.

Sammantaget har det inte framkommit några bevis i utredningen för att otillåtna kontakter faktiskt tagits mellan de båda företagen i samband med den aktuella upphandlingen.

När det gäller företagens prisnivå i den aktuella upphandlingen så har företagen gett trovärdiga förklaringar till varför prisnivån såg ut som den gjorde jämfört med tidigare upphandlingar av samma slag.

Det har vidare inte framkommit något som gett stöd för att det skulle skett någon samordning företagen emellan vad gäller att ta emot hushållsavfall från Sebnor för förbränning.

Skäl för beslutet

De ovan beskrivna utredningsåtgärderna har inte gett bevis för att någon otillåten samordning skulle ha skett mellan företagen vad gäller deras anbudspriser. Vidare har utredningen inte heller visat att Umeå Energis och Sundsvall Energis förhållningssätt gentemot det företag som vann upphandlingen har sin grund i någon samordning mellan företagen.

Mot denna bakgrund bedömer Konkurrensverket att det inte finns anledning att ytterligare utreda om företagen har överträtt förbudet i 2 kap. 1 § KL. Konkurrensverkets beslut att inte utreda saken vidare innebär inte ett ställningstagande till om förfarandet strider mot konkurrensreglerna.

Ärendet avskrivs från vidare handläggning.

Särskild talan

Konkurrensverkets beslut att inte utreda det påtalade konkurrensproblemet ytterligare kan inte överklagas. Detta följer av 7 kap. 1 § KL.

De företag som berörs av förfarandet kan däremot på egen hand väcka talan vid domstol för att få saken prövad enligt 3 kap. 2 § KL.

Särskild talan om förbud mot konkurrensbegränsande samarbete mellan företag enligt 2 kap. 1 § KL väcks genom ansökan om stämning vid Marknadsdomstolen.

Detta beslut har fattats av biträdande enhetschef Johan Sahl. Föredragande har varit konkurrensakkunniga Pia Ödqvist.

Johan Sahl

Pia Ödqvist

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats

Kopia till

Umeå Energi AB

Sundsvall Energi AB